

Sayı: 21652
Tarih: 01.10.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Mustafa ŞENTOP* tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı, 99'uncu ve 100'üncü maddesi gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla dilerim.

Muazzez ORHAN IŞIK

Van Milletvekili

Yürürlükteki anayasaya ve TBMM içtüzüğü'nün ilgili maddelerine göre milletvekillerinin, cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar tarafından cevap verilmesi amacıyla verdikleri yazılı soru önergeleri ile meclis araştırması önergeleri; TBMM'nin denetim sorumluluğunun yerine getirilmesinde başvurulabilecek en önemli araçlardandır. Yazılı soru ve meclis araştırması önergeleri; milletvekillerinin yasama faaliyetlerinde kullanmak amacıyla bilgi edinmesini ve kamuoyunu ilgilendiren konularda topluma bilgi sunulmasını da amaçlamaktadır. Toplumsal sorunların ve bunlara ilişkin çözüm önerilerinin tespit edilmesi, yürütmenin tutum ve politikaları hakkında kamunun doğru bilgilendirilmesi ve denetimi anayasal araçlar olan bu denetim mekanizmaları TBMM'nin yetkileri kapsamında milletvekillerince kullanılmaktadır.

Haziran 2018'den sonra Türkiye'de meclisin denetim yetkilerinin aşındığına dair kamuoyunda ciddi bir tartışma devam etmektedir. Cumhurbaşkanına soru sorulamaması, Cumhurbaşkanı yardımcısının birçok önergeye "görev alanımda değil" yanıtı vermesi, birçok bakanlığın sorulan sorulara cevap vermemesi veya verdiği cevabın ilgisiz olması bu tartışmanın sürmesine neden olmaktadır. Haziran 2018 seçimlerinden sonra başlayan TBMM 27. dönemi içinde verilmiş soru önergelerinin çok büyük bir kısmı cevaplanmamakta ya da aylar sonra kimi zaman yalnızca bir cümle ile, kimi zaman aktif olmayan linklere veya internet sitelerine yönelterek veya birçok soruya yanıt verilmeden cevaplanmaktadır. Sorduğum bir soru önergesine Adalet Bakanlığı'na bir buçuk yıl sonra yanıt verilmesi hukuki işleyişle izah edilebilir değildir. 4 yıldır yanıt verilemeyen soru önergelerinin olması da yasamanın taleplerinin dikkate alınmadığını göstermektedir. Bu durum Adalet Bakanlığına özgü değildir. Ancak İç tüzüğü'nün 98. Maddesi gereği 15 gün olan süre şimdiye kadar neredeyse hiçbir soru önergemizde dikkate alınmamış, anayasa ve içtüzük ihlal edilmiştir. Bu durum, TBMM'de milletvekillerinin yasama ve denetim faaliyetlerini açıkça sekteye uğratmakta ve kamuoyunun bilgi edinme yollarından birinin tamamen veya kısmen etkisizleşmesine neden olmaktadır. Yasamanın anayasal görevlerinin ve taleplerinin bakanlar tarafından dikkate alınmamasının anayasal düzeni ve anayasaya saygıyı olumsuz etkilediği görülmelidir.

2018-2022 yılları içerisinde TBMM gündemine yanıt verilmesi amacıyla sunulan yazılı soru önergelerimin yarısına yakını aradan yıllar geçmesine rağmen "Cevaplandırılmamıştır". Yazılı soru önergelerinin çok önemli bir bölümü "Süresi Geçtikten sonra cevaplandırılmıştır". Süresinde yanıtlanan önergelerin oranı yüzde 10'un altında olup elektronik doküman yönetim sisteminin olduğu bu dönemde bu oranın düşüklüğü de teknik nedenlerle izah edilemez. Öte

yandan verilen bazı cevaplar ise sorulan sorularla ilgili olmayıp genel geçer bilgilerdir. Spesifik bir konusu olan önergelerin bu şekilde yanıtlanması da uygun değildir. Milletvekillerinin çok önemli bir bölümü genellikle çok temel hak ihlallerini ve toplumun genelini ilgilendiren konuları yazılı soru önergesi konusu yapmaktadır. Cevap vermeme durumu Adalet, İçişleri, Sağlık, Aile ve Çalışma başta olmak üzere bazı bakanlıklarda yoğunlaşmaktadır. Söz konusu bakanlıkların cevap vermeme durumu anayasaya aykırılık teşkil etmektedir. Bakanlıkların anayasal görevlerini yerine getirmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda 27. Dönem TBMM Denetim Faaliyetleri Kapsamında 1 Ekim 2022 tarihine kadar;

- 1) TBMM Başkanlığına kaç adet yazılı soru önergesi ve meclis araştırması iletilmiştir?
- 2) TBMM Başkanlığına iletilen yazılı soru önergeleri ve meclis araştırmalarından kaç ret edilmiştir? Ret edilme gerekçeleri nelerdir?
- 3) TBMM Başkanlığına iletilen yazılı soru önergelerinin bakanlıklara göre dağılımı nedir?
- 4) TBMM Başkanlığı'na kabul edilip ilgili bakanlığa iletilmesine rağmen cevaplanmayan veya süresi içerisinde cevaplanmayan yazılı soru önergesi sayısı bakanlıklara göre dağılımı nedir?
- 5) Hiç cevaplanmayan, süresi içerisinde cevaplanmayan ve süresi içerisinde cevaplanan soru önergelerinin partilere göre dağılımı nedir?
- 6) Yazılı soru önergelerinin cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanlar tarafından içtüzükte belirtilen süre içinde yanıtlanması, böylelikle meclisin denetim sorumluluğunu etkin şekilde kullanması için tedbir almayı düşünüyor musunuz?
- 7) Cevaplanma süresi iki ayı geçen önergelerinin toplam önergeler içindeki ağırlığı nedir? Bu önergelerin yanıtlanması amacıyla bir çalışma yürütmeyi planlıyor musunuz?
- 8) Cevaplanma süresi bir yılı geçen önergelerinin toplam önergeler içindeki ağırlığı nedir? Bu önergelerin partilere ve bakanlıklara göre dağılımı nedir?
- 9) Bazı bakanların cevap vermeme durumu vekil ve parti ayrımı gözetildiğini göstermekte midir? Bir vekilin veya partinin tüm önergelerine yanıt vermeyen bakan sayısı kaçtır? Söz konusu bakanın bu cevap vermeme yetkisi hangi hukuki dayanaklara sahiptir?
- 10) TBMM resmi web sitesinde yazılı soru ve araştırma önergelerine ilişkin toplu verilerin sunulduğu, yukarıdakiler ve benzeri soruların yanıt alınabildiği bir veri sistemi kurmayı planlıyor musunuz?